

МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ, ПРИСВЯЧЕНА 90-РІЧЧЮ Б. В. ГНЄДЕНКА

1 січня 2002 року виповнилося 90 років від дня народження академіка Національної академії наук України Бориса Володимировича Гнеденка (1912–1995), який був одним із фундаторів всесвітньо визнаної української школи з теорії ймовірностей та математичної статистики. Більше 10 років він працював в Україні, і саме ним започатковано дослідження з теорії ймовірностей спочатку у Львові, а потім у Києві. З 1949 по 1960 рік Борис Володимирович працював у Києві, де заснував кафедру теорії ймовірностей та математичної статистики в Київському університеті імені Тараса Шевченка. Серед його учнів 10 членів Національної академії наук України, зокрема академіки В. С. Королюк, А. В. Скороход, В. С. Михалевич, І. М. Коваленко, Ю. М. Єрмольєв.

Міжнародна конференція, присвячена 90-річчю Б. В. Гнеденка, проходила у Києві з 3 по 7 червня 2002 року. Її організаторами були: Міністерство освіти і науки України, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут математики НАН України, Національний технічний університет України „КПІ”, Національний педагогічний університет імені Михайла Драгоманова, Львівський національний університет імені Івана Франка, Благодійна фундація „Математика”, Московський державний університет імені Михайла Ломоносова, Математичний інститут РАН імені В. Стеклова, Російська академія наук.

Часткову фінансову підтримку було надано в рамках INTAS проектів: № 9900016 (виконавчий секретар доктор Жаак Сіннаєве) та № 990059 (координатор професор Давид Елворсі).

Підготовкою та проведенням конференції керував оргкомітет у складі: В. В. Скопенко (голова), В. С. Королюк та Ю. В. Прохоров (співголови), О. Д. Борисенко (вчений секретар), Д. Б. Гнеденко, О. І. Кльосов, Ю. С. Мішура, Ю. А. Розанов, Б. А. Севастьянов, М. І. Шкіль, М. Й. Ядренко, В. М. Золотарьов, В. В. Булдигін, І. А. Ібрагімов, Ю. Г. Кондратьєв, М. О. Перестюк, А. М. Самойленко, А. Н. Ширяєв, О. К. Закусило, С. С. Демідов, В. І. Хохлов, Ю. В. Козаченко, М. І. Портенко, В. В. Сазонов, Я. Г. Сінай, А. В. Скороход, М. З. Згуровський.

У роботі конференції взяли участь більш ніж 200 науковців (180 зареєстрованих учасників), з них 7 академіків та 3 члени-кореспонденти НАН України, 93 професори (48 іноземних), з 26 зарубіжних країн (Австрія – 3, Азербайджан – 1, Білорусь – 2, Великобританія – 3, Угорщина – 7, Німеччина – 12, Грузія – 1, Голландія – 2, Ізраїль – 1, Іспанія – 2, Італія – 2, Канада – 1, Кувейт – 1, Литва – 4, Молдова – 1, Росія – 25, Польща – 5, США – 3, Уругвай – 1, Фінляндія – 2, Франція – 5, Хорватія – 1, Чехія – 1, Швеція – 5, Сербія – 1, Японія – 1).

Перший день роботи вступним словом відкрили академік В. С. Королюк (один з перших учнів Б. В. Гнеденка) та член-кореспондент НАН України М. О. Перестюк.

Кожний робочий день розпочинався з пленарних засідань. Всього на конференції було заслухано 12 пленарних часових доповідей. За браком місця не наводимо перелік цих доповідей, зауважимо лише, що серед доповідачів були А. В. Скороход (Україна, США), В. С. Королюк (Україна), Ю. М. Ліньков (Украї-

на), Д. С. Сільвестров (Швеція), І. М. Коваленко (Україна), Д. Елворсі (Великобританія), М. Рьокнер (Німеччина), В. Войчинські (США), Ш. Черге (Угорщина), Дж. Штейнбах (Німеччина), М. Жапбланк (Франція), О. Ю. Веретенников (Росія).

У другій половині дня робота продовжувалась у секціях. Секційні доповіді було згруповано у 12 секціях:

граничні теореми для незалежних випадкових величин (керівник секції — професор А. І. Мартікаїнен, 22 доповіді);

контроль якості, теорія надійності: теорія масового обслуговування (керівник секції — академік НАН України І. М. Коваленко, 20 доповідей);

екстремальні статистики, випадкові суми (керівник секції — професор Ю. В. Корольов, 2 доповіді);

параметрична статистика та перевірка гіпотез (керівники секції — професори О. В. Іванов та Ю. М. Лінков, 22 доповіді);

статистичний аналіз моментів змін (керівник секції — професор Дж. Штейнбах, 7 доповідей);

проблеми математичної освіти (керівник секції — член-кореспондент НАН України М. Й. Ядренко, 7 доповідей);

граничні теореми для випадкових полів (керівники секції — професори О. В. Буліпський, М. М. Леоненко, 10 доповідей);

стохастика та математична фізика (керівники секції — академік НАН України Ю. М. Березанський, професори С. Альбаверіо та Ю. Г. Кондратьєв, 31 доповідь);

застосування статистичних методів у фінансовій та страховій математиці (керівники секції — професори Ю. С. Мішура та О. Г. Кукуш, 18 доповідей);

ймовірнісна теорія чисел (керівники секції — професори К. Х. Індлекофер та І. Катаї, 8 доповідей);

дискретні ймовірнісні моделі (керівник секції — професор А. Левитська, 2 доповіді);

стохастичний аналіз (керівники секції — академік Б. Грігеліоніс, професори Д. Елворсі та О. Ю. Веретенников, 21 доповідь).

Кожен день паралельно працювали 6–7 секцій, на кожній з яких, як правило, було заслухано по 6–8 секційних доповідей (п'ятнадцяти-, двадцяти-, тридцяти- та сорокахвилинних).

Оргкомітет і керівники секцій доклали багато зусиль, щоб забезпечити широке представництво та високі науковий рівень доповідей. Зроблені доповіді відображали сучасний етап досліджень з різноманітних напрямків теорії ймовірностей, теорії випадкових процесів, математичної статистики та суміжних дисциплін. В основному доповіді мали теоретичний характер. В той же час значна частина задач, які розглядалися доповідачами, була мотивована потребами практики і мала помітне прикладне значення для фізики, техніки, економіки, фінансів та страхової справи.

До початку конференції було видано програму та тези доповідей. Вибрані доповіді за рішенням оргкомітету планується видати окремим збірником у 2-х томах як спеціальні випуски журналу „Теорія випадкових процесів” („Theory of Stochastic Processes”).

На конференції було презентовано монографію Д. С. Сільвестрова „Граничні теореми для випадково зупинених стохастичних процесів” (D. S. Silvestrov, „Limit theorems for randomly stopped stochastic processes”) та книгу „Борис Владимирович Гнеденко”, упорядником якої є син академіка — професор Д. Б. Гнеденко, а відповідальним редактором — академік НАН України І. М. Коваленко.

Насичену наукову програму вдало доповнювала цікава культурна програма, що включала ознайомлення з визначними місцями Києва та подіями театралью-культурного життя.

В цілому конференція засвідчила, по-перше, значний інтерес до творчої спадщини Б. В. Гнеденка, по-друге, велику зацікавленість у дослідженнях

українських математиків, їх сучасність, актуальність та високий рівень. Вона сприяла подальшій координації наукових досліджень, встановленню нових та розвитку існуючих наукових контактів, а також відкритому обміну думками з багатьох актуальних проблем теорії ймовірностей та її застосування.

Приємно зауважити, що поряд з відомими вченими у конференції взяли участь і молоді науковці, студенти й аспіранти як з України, так і з інших країн. Це дозволяє сподіватися на продовження найкращих традицій української ймовірнісної школи, збереження і подальший розвиток її широких міжнародних зв'язків.

В. С. Королюк, М. Й. Ядренко, Н. М. Зінченко